

Ministerie van Veiligheid & Justitie
 Ter attentie van de Minister
 De heer mr. G.A. van der Steur
 Postbus 20301
 2500 EH DEN HAAG

Den Haag, 31 maart 2015
 Dossiernummer: 4.11.3
 Telefoonnummer: 070-335 35 65
 E-mail: e.vandenbosch@advocatenorde.nl
 Bijlage: advies adviescommissie strafrecht

Betreft: consultatie concept-Contourennota Modernisering Wetboek van Strafvordering

Zeer geachte heer Van der Steur,

Bij brief van 3 februari 2015 is de Nederlandse orde van advocaten (NOvA) verzocht te adviseren over de concept-Contourennota Modernisering Wetboek van Strafvordering. De algemene raad merkt met betrekking daartoe allereerst op dat de concept-Contourennota een geëvolueerde vorm is van een door de Minister eerder gepubliceerde "Inleidende Notitie". Bij brief van 11 november 2014 (met bijlagen) heb ik daarop namens de NOvA een uitvoerige reactie gegeven. Graag verwijs ik daarnaar.

De algemene raad heeft de concept-Contourennota voorgelegd aan zijn adviescommissie strafrecht die bijgaand advies heeft uitgebracht.

1. Voorstel NOvA

De algemene raad sluit zich aan bij de overwegingen van de adviescommissie en verzoekt u deze bij de verdere voorbereiding van de Contourennota te betrekken. In het bijzonder wenst de NOvA daaruit onderstaande aandachtspunten naar voren te brengen. Daarbij wil ik voorop stellen dat naast de kritische inbreng op de voorgenomen wetwijziging, de advocatuur graag bereid is de beschikbare kennis, expertise en proceservaring in te zetten om gezamenlijk tot een echte verbetering van het strafproces te komen. Dit betreft echter een exercitie die zich niet achter de schrijftafel van de wetgevingsjurist laat plaatsvinden.

De NOvA stelt dan ook voor om onder uw leiding samen met vertegenwoordigers van andere ketenpartners en procespartijen te bezien in hoeverre onnodige overschrijding van procestermijnen kan worden teruggedrongen. Het gezamenlijk richten van de energie op dergelijke operationele knelpunten zal de effectiviteit van het strafproces

Bezoekadres
 Neuhuyskade 94
 2596 XM Den Haag
 Tel. 070 - 335 35 35
 Fax 070 - 335 35 31

Postadres
 Postbus 30851
 2500 GW Den Haag

veel meer vergroten dan de enkele herziening van het wetboek zelf. Het gaat daarbij ons inziens om een integrale benadering van de gehele keten en de daarbij betrokken partijen waar ook gevoelige zaken als de kwaliteit van alle bij het strafproces betrokkenen en een adequate budgetvoering onderdeel van moeten uitmaken.

De NOvA realiseert zich terdege dat in dit kader ook een constructieve bijdrage van de advocatuur mag worden gevraagd. Ik ben graag bereid me daarvoor in te zetten.

2. Aandachtspunten

Inbouwen van prikkels t.b.v. optimalisering termijnbewaking

Het voornemen is te komen tot een toekomstbestendig Wetboek van Strafvordering: regelgeving die eenvoudig en doeltreffend toepasbaar zal zijn. De NOvA juicht het toe wanneer die toekomstbestendigheid veilig wordt gesteld. Naleving van de nieuwe regelgeving zou om deze reden bewaakt moeten worden. Graag brengt de NOvA onder uw aandacht dat in dat kader zeker ook gedacht moet worden aan het afdwingen van naleving van de door het nieuwe wetboek te stellen regels door alle bij het strafproces betrokken actoren. Dat geldt voor het Openbaar Ministerie, bijvoorbeeld met betrekking tot termijnen waarbinnen het Openbaar Ministerie moet ingaan op verzoeken die namens een verdachte of namens het slachtoffer worden ingebracht. Een betere naleving van dergelijke procesbepalingen zou de maatschappelijke effectiviteit van het nieuwe wetboek in belangrijke mate versterken. Ter verdere illustratie van deze gedachte het volgende: sancties zouden kunnen worden gesteld op het niet onmiddellijk doorsturen van ontvangen processtukken. Herziening van het Wetboek van Strafvordering biedt bij uitstek een mogelijkheid om een einde te maken aan de praktijk waarin het aanleveren van processtukken niet, te laat of gebrekkig plaatsvindt. Het zou aan de oplossing van problemen zeer bijdragen wanneer heldere regels en duidelijke prikkels worden gecreëerd om het deugdelijk en tijdig aanleveren van processtukken te garanderen – zoals het achterwege laten van dergelijke sancties de kans op continuering van de problematiek zou vergroten.

Bij effectieve verstrekking van processtukken snijdt het mes aan twee kanten. Vertraging van het strafproces wordt teruggedrongen. Bovendien wordt de rechtsstatelijkheid van het proces verbeterd wanneer de verdediging en de verdachte eerder op de hoogte worden gesteld van de beschuldiging en het daarvoor aangevoerde bewijs.

Ook de zittende magistratuur kan er verder toe worden gebracht om door de wet te stellen eisen en termijnen te respecteren. In overweging dient daarom te worden genomen om overschrijding van termijnen door middel van het inbouwen van prikkels/sancties te voorkomen. Zo zou het nieuwe wetboek moeten veiligstellen dat de rechterlijke macht verzoeken, vorderingen en klaagschriften binnen door de wet te stellen termijnen zal behandelen. De burger en ook het Openbaar Ministerie moeten daarvan op aan kunnen. Voorts dient te worden voorkomen dat strafzaken door een steeds veranderende samenstelling van rechtbanken behandeld worden. Hierdoor wordt nu namelijk onnodig veel werk verzet door verschillende rechters die zich steeds opnieuw in dezelfde zaak moeten inwerken.

Aanpak van onvoldoende functionerende werkprocessen

Kernproblemen van strafvordering worden niet zozeer veroorzaakt door het Wetboek van Strafvordering, maar door suboptimaal functionerende werkprocessen bij de politie, bij het openbaar ministerie en bij de zittende magistratuur. De NOvA acht het van groot belang dat allereerst die problemen worden opgelost. In het kader van de herziening van het Wetboek van Strafvordering doet zich een kans voor die werkprocessen te analyseren om te onderzoeken op

welke wijze de processen zijn te verbeteren. Er is een aantal sociaalwetenschappelijke onderzoeksprojecten gestart in het kader van de modernisering van het Wetboek van Strafvordering. De NOvA zou het toejuichen dat de uitkomsten van die onderzoeken worden meegenomen in de thans voorgenomen herziening van het Wetboek van Strafvordering.

Kosten-baten analyse ontbreekt

De NOvA acht het in dit verband voorts van groot belang dat, op zo kort mogelijke termijn, helderheid zal worden verschaft over de kosten van de investeringen die nodig zijn voor de herziening van het Wetboek van Strafvordering. Inzicht in die kosten zal een majeure bijdrage kunnen leveren aan een goede prioriteitsstelling. Prioritering van investeringen in het politieapparaat, het Openbaar Ministerie, de zittende magistratuur en het project herziening Strafvordering is van eminent belang om te bepalen op welke wijze en door welke investeringen de versterking van de strafrechtketen met voortvarendheid kan worden gerealiseerd. Inzicht in de investeringen die nodig zijn voor het omvangrijke project herziening strafvordering is daarvoor noodzakelijk. Tot nu toe ontbreekt dat.

Wanneer de voor herziening van het Wetboek van strafvordering noodzakelijke investeringen en inspanningen bekend zullen zijn, zal beslist moeten worden welke investeringen voor de praktijk van het strafrecht het meest effectief zijn. Investeringen in het politieapparaat voor het oplossen van de zeer ernstige problemen waarmee dat apparaat te kampen heeft, investeringen in het Openbaar Ministerie (die eveneens zeer urgent zijn), in de rechterlijke macht of investeringen in herziening van de regelgeving waarmee die apparaten zullen moeten werken. Er is een reëel gevaar dat investering in herziening van het Wetboek van Strafvordering op verspilling van middelen zal uitdraaien, wanneer niet voorafgaand aan die herziening zal worden geïnvesteerd in versterking van de strafrechtketen die met het herziene wetboek zal moeten werken.

Herijken positie verdachte

De contourennota gaat in belangrijke mate uit van een verdachte aan wie rechtsbijstand door een advocaat wordt verleend. In een meerderheid van de strafzaken figureert een verdachte die niet door een advocaat wordt bijgestaan. De NOvA acht het van groot belang dat het nieuwe wetboek ook aan de positie van die verdachte aandacht besteed.

Dat en waarom naar aanleiding van de Contourennota veel meer is op te merken, blijkt uit bijgevoegd advies.

Met de meeste hoogachting,
namens de algemene raad,

mr. R.A. Fibbe
Portefeuillehouder strafrecht

Bijlage: advies van de adviescommissie strafrecht